

PROGRAM NAUCZANIA

gry na gitarze

w

**Państwowej Szkole Muzycznej I st.
im. Janiny Garści w Jeleniej Górze**

Typ szkoły: szkoła muzyczna I stopnia

Etap edukacyjny: pierwszy

Przedmiot: instrument główny – gitara

Nazwa i symbol cyfrowy zawodu: muzyk, 347

Program został opracowany przez:

Marka Mikulskiego – nauczyciela gry na gitarze
w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia
im. Janiny Garści w Jeleniej Górze

SPIS TREŚCI

- 1) Wstęp – podstawa programowa
- 2) Cele kształcenia
- 3) Materiał nauczania
 - a) Treści nauczania
 - b) Przewidywane osiągnięcia uczniów
 - c) Szczegółowy materiał nauczania
 - d) Formy sprawdzania osiągnięć ucznia
- 4) Komentarz do realizacji programu nauczania
 - a) Ogólna koncepcja programu nauczania
 - b) Sposób realizacji celów edukacyjnych
 - c) Literatura muzyczna

1) WSTĘP

Program nauczania został opracowany na podstawie:

- Rozporządzenia MKiDN z dnia 25 lutego 2011r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkołach artystycznych programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników dla szkół artystycznych(Dz. U. 2011 nr 52 poz.268)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego (poz. 1754 z dnia 31.08.2023 r.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia z 17 listopada 2021 r. sprawie szczegółowych warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych.
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 26 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w publicznych szkołach artystycznych (poz. 2041 z dnia 28.09.2023 r.)
- Rozporządzenie MKiDN z dnia 6 czerwca 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych.

Autorem programu jest mgr Marek Mikulski – nauczyciel gry na gitarze w Państwowej Szkole Muzycznej I stopnia im. Janiny Garści w Jeleniej Górze.

Program został opracowany na potrzeby PSM I st. do nauki gry na gitarze (etap edukacyjny - I , instrument – gitara, nazwa i symbol cyfrowy zawodu – muzyk 347)

2) CELE KSZTAŁCENIA - wymagania ogólne

Wiedza	Umiejętności		Kompetencje
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – gitary.	2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.	3. Prezentacja publiczna.	4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.
Treści nauczania	Kryteria weryfikacji		
1. Przyswojenie wiedzy z zakresu instrumentu głównego – gitary.			
	Uczeń:		
1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;	1) określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.		
2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;	1) omawia w zarysie historię gitary i jej odmiany; 2) wymienia reprezentatywne utwory gitarowe oraz ich kompozytorów z różnych epok; 3) wymienia wybitnych gitarzystów o znaczącym dorobku artystycznym.		
3) budowa i pielęgnacja instrumentu;	1) nazywa elementy budowy gitary oraz określa sposoby jej pielęgnacji; 2) wymienia sposoby strojenia gitary; 3) opisuje sposób wymiany strun.		
4) technika wykonawcza.	1) omawia warsztat wykonawczy; 2) opisuje możliwości techniczne instrumentu; 3) omawia znaczenie paznokci w technice gitarowej.		
2. Wykształcenie podstawowych umiejętności gry na instrumencie.			
	Uczeń:		
1) aparat gry;	1) prezentuje poprawny aparat gry; 2) kontroluje prawidłową postawę, ułożenie rąk i palców podczas gry; 3) określa sposoby pielęgnacji paznokci; 4) dobiera właściwe akcesoria.		
2) technika gry;	1) stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry; 2) posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką oraz potrafi modulować barwę dźwięku z zachowaniem prawidłowej intonacji; 3) dysponuje biegłością techniczną pozwalającą na swobodne wykonywanie utworów.		
3) interpretacja;	1) interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną pod kierunkiem nauczyciela; 2) wykazuje się w grze muzykalnością i wrażliwością artystyczną.		
4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;	1) posługuje się specjalistyczną terminologią; 2) realizuje zasady notacji muzycznej; 3) czyta nuty a vista; 4) realizuje oznaczenia w zakresie aplikatury obu rąk.		
5) samodzielna praca;	1) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; 2) realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;		

	3) kontroluje własną grę podczas ćwiczenia; 4) potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań; 5) stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych; 6) stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego; 7) korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu; 8) planuje i organizuje systematyczną pracę.
6) współpraca.	1) realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem; 2) dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz roli wykonywanej partii.
3. Prezentacja publiczna.	
	Uczeń:
1) praktyka estradowa;	1) koncentruje się podczas występu; 2) opanowuje treść; 3) stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji; 4) wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.
2) prezentacja w mediach cyfrowych.	1) korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych; 2) obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.	
	Uczeń:
1) rozwój artystyczny i zawodowy;	1) analizuje własne kompetencje; 2) aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności; 3) wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności; 4) dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze; 5) aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym.
2) etyka zawodowa.	1) przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku; 2) przyjmuje odpowiedzialność za powierzone zadania artystyczne.
WARUNKI NIEZBĘDNE DO REALIZACJI KSZTAŁCENIA 1. Sala lekcyjna dostosowana akustycznie, 2. Wyposażenie sali: gitara szkolna, pulpit, lustro, metronom, krzesła o regulowanej wysokości, podnózek i podgitarzik, szafa na gitarę, akcesoria gitarowe. 3. Wyposażenie szkoły: sprzęt audiowizualny. 4. Sala koncertowa lub kameralna.	

3) MATERIAŁ NAUCZANIA

a) Treści nauczania

1. Podstawowa wiedza w zakresie historii gitary, budowy oraz zasad konserwacji
2. Podstawy prawidłowego aparatu gry (prawidłowa postawa, ułożenie rąk, właściwy sposób wydobycia dźwięku)
3. Wybrane techniki gry- arpeggio, legato, tremolo
4. Zasady notacji właściwe dla gitary klasycznej oraz techniki czytania a'vista łatwych utworów
5. Podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem, budową formalną i elementami stylu
6. Przygotowanie do samodzielnej pracy nad utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu nutowego, ćwiczenia i korygowania błędów
7. Przygotowanie do praktyki estradowej z uwzględnieniem podstawowych elementów obycia estradowego, m.in. w zakresie technik opanowania pamięciowego utworu oraz koncentracji i pokonywania tremy
8. Literatura muzyczna dobrana przez nauczyciela w zależności od możliwości technicznych i interpretacyjnych ucznia

b) Przewidywane osiągnięcia uczniów

1. Umiejętność nazywania poszczególnych części gitary. Znajomość podstawowych wiadomości z historii instrumentu.
2. Opanowanie prawidłowej postawy, ułożenia prawej i lewej ręki ze szczególnym uwzględnieniem rozluźnienia mięśni obu rąk.
3. Umiejętność prawidłowego wydobycia dźwięku; świadomość roli i działania palców w procesie powstawania dźwięku
4. Opanowanie podstaw techniki gry z uwzględnieniem niezależności palców i umiejętności grania różnymi sposobami artykulacji
5. Umiejętność frazowania i realizowania podstawowych oznaczeń dynamicznych i agogicznych
6. Znajomość notacji i umiejętność samodzielnego i bezbłędnego odczytania tekstu nutowego. Umiejętność prawidłowego grania łatwych utworów a'vista w wolnym tempie z uwzględnieniem precyzji rytmicznej.
7. Umiejętność samodzielnego opracowania łatwego utworu pod względem techniczno-wykonawczym(palcowanie, frazowanie,

dynamika, interpretacja). Umiejętność samodzielnej pracy nad utworem. Umiejętność świadomego ćwiczenia i korekty własnych błędów.

8. Umiejętność koncentrowania się i pokonywania tremy podczas wykonywania utworów. Posługiwanie się różnymi formami zapamiętywania. Przyswojenie podstawowych elementów obycia estradowego. Umiejętność dokonywania właściwej samooceny.
9. Umiejętność muzykowania zespołowego pod kierunkiem nauczyciela.
10. Opanowanie literatury gitarowej w następującym zakresie: etiudy o zróżnicowanej problematyce technicznej dla prawej i lewej ręki, sonatiny, sonaty, wariacje, utwory z muzyki dawnej i utwory dowolne.

c) Szczegółowy materiał nauczania:

Klasa I cyklu sześcioletniego

- 1) Budowa gitary, nazwy części, strun. Podstawowe informacje z historii gitary
- 2) Opanowanie prawidłowej postawy i ułożenia prawej i lewej ręki
- 3) Prawidłowe wydobywanie dźwięku
- 4) Opanowanie materiału dźwiękowego w obrębie pierwszej pozycji z uwzględnieniem dźwięków podwyższonych i obniżonych.
- 5) Opanowanie wartości rytmicznych – cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka oraz kropka przy nucie.
- 6) Realizacja pauz- tłumienia dźwięków
- 7) Realizowanie dynamiki w zakresie f-p
- 8) Wykonywanie dwudźwięków przy stabilności prawej ręki
- 9) Schemat gam durowych od struny E-6 przez jedną oktawę.

Klasa 2 cyklu sześcioletniego

- 1) Technika arpeggio – proste formy
- 2) Wydobywanie trójdźwięków
- 3) Proste zmiany pozycji z równoczesnym rozluźnieniem lewej ręki
- 4) Technika legato wstępujące
- 5) Opanowanie materiału dźwiękowego do V progu włącznie
- 6) Dynamika w zakresie – p, mp, mf, f.
- 7) Akordy w obrębie pierwszej pozycji – E, e, A, a.
- 8) Schemat gam durowych od struny E-6 przez 2 oktawy

Klasa 3 cyklu sześcioletniego

- 1) Rozwijanie techniki arpeggio
- 2) Legato wstępujące i zstępujące
- 3) Doskonalenie zmian pozycji
- 4) Rozszerzenie materiału dźwiękowego do XII progu
- 5) Proste formy chwytu barre
- 6) Łączenie dźwięków – synchronizacja pracy palców obu rąk
- 7) Wyeksponowanie melodii na tle akompaniamentu
- 8) Umiejętność rozpoczynania i kończenia frazy
- 9) Akordy D, d, C, G, H7.

Klasa 4 cyklu sześcioletniego

- 1) Wprowadzenie gry paznokciowej – zasady pielęgnacji i piłowania paznokci
- 2) Realizacja podstawowych ozdorników
- 3) Wprowadzenie pełnego chwytu barre
- 4) Wartości rytmiczne do szesnastki włącznie i rytm punktowany
- 5) Umiejętność zmiany barwy dźwięku
- 6) Akordy barre durowe i molowe
- 7) Rozszerzenie materiału dźwiękowego do XII progu

Klasa 5 cyklu sześcioletniego

- 1) Wprowadzenie uderzenia apoyando
- 2) Rozwijanie umiejętności gry paznokciowej
- 3) Wprowadzenie techniki tremolo
- 4) Artykulacja legato, staccato, portato
- 5) Dynamika w zakresie – pp- ff
- 6) Znajomość oznaczeń dynamicznych i agogicznych
- 7) Wprowadzenie flażoletów naturalnych
- 8) Schematy gam durowych i molowych od struny E-6

Klasa 6 cyklu sześcioletniego

- 1) Doskonalenie uderzenia apoyando
- 2) Wprowadzenie techniki rasgueado
- 3) Umiejętność samodzielnej pracy nad utworem
- 4) Pogłębianie pracy nad uwypukleniem myśli i wyrazu muzycznego w utworach różnych stylów i epok, różnych form muzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem faktury polifonicznej.
- 5) Schematy gam durowych i molowych od struny E-6 i A-5
- 6) Akordy septymowe, zmniejszone i zwiększone
- 7) Gra zespołowa – umiejętność akompaniowania

Klasa 1 cyklu czteroletniego

- Semestr I – materiał kl. 1/6
- Semestr II – materiał kl. 2/6

Klasa 2 cyklu czteroletniego

- Semestr I – materiał kl. 3/6
- Semestr II – materiał kl. 4/6

Klasa 3 cyklu czteroletniego

- materiał kl. 5/6

Klasa 4 cyklu czteroletniego

- materiał kl. 6/6

d) Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

Założone osiągnięcia ucznia oceniane są podczas egzaminu, w trakcie którego uczeń zobowiązany jest do wykonania następującego programu:

Klasa I c-6

- Ocenę wystawia nauczyciel lub uczeń wykonuje trzy krótkie utwory jedno lub dwugłosowe

Klasa I c-4 – semestr pierwszy

- Trzy krótkie utwory (w tym prosta forma arpeggia)

Klasa II c-6, I c-4 – semestr drugi

- Trzy krótkie utwory o zróżnicowanych problemach technicznych (w tym przynajmniej jedna etiuda)

Klasa III c-6, II c-4 – semestr pierwszy

- Etiuda
- Utwór z muzyki dawnej
- Utwór dowolny

Klasa IV c-6, II c-4 semestr drugi

- Etiuda
- Utwór z muzyki dawnej
- Utwór dowolny

Klasa V c-6, III c-4

- Utwór z muzyki dawnej
- Etiuda lub forma cykliczna (sonatina, sonata, rondo, wariacje)
- Utwór dowolny

Klasa VI c-6, IV c-4

- 4 lub 5 utworów z różnych epok w tym forma cykliczna.

Warunkiem otrzymania oceny pozytywnej z egzaminu we wszystkich klasach jest wykonanie programu z pamięci.

Ocenę z egzaminu promocyjnego i końcowego ustala się (zgodnie z art. 8.2 WSO) na podstawie uzyskanych punktów według następującej skali:

- 25 pkt. – stopień celujący
- 24-21 pkt. - stopień bardzo dobry
- 20-16 pkt. – stopień dobry
- 15-13 pkt. – stopień dostateczny
- 12- 11 pkt. – stopień dopuszczający
- Do 10 pkt. – stopień niedostateczny

Przy ocenie z egzaminu promocyjnego uwzględnia się w szczególności jakość wykonania artystycznego (precyzję techniczną, dyscyplinę rytmiczną, dokładne odczytanie tekstu, jakość dźwięku, frazowanie) oraz wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków edukacyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- jest laureatem nagród na przesłuchaniach i konkursach regionalnych, ogólnopolskich lub międzynarodowych
- prezentuje się na koncertach i imprezach poza terenem szkoły
- precyzyjnie wykonał program egzaminu
- jest zaawansowany technicznie
- cechuje się dużą dojrzałością muzyczną
- realizuje program wyższy niż obowiązujący w danej klasie
- w ciągu roku szkolnego zrealizował dużą partię materiału (wykraczającą poza ilość przewidzianą dla ucznia bardzo dobrego)

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wyróżnia się dokładnością w pamięciowym opanowaniu programu egzaminacyjnego, biegłością aparatu ruchowego, oraz właściwą interpretacją utworów
- posiada wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy
- w ciągu roku szkolnego wyćwiczył co najmniej 4 utwory zawierające problemy techniczne (np. etiudy), 4 utwory polifoniczne (lub utwory z muzyki dawnej) oraz 4 utwory z działu „utwory dowolne”.
- reprezentuje poziom umiejętności instrumentalnych kwalifikujący go do prezentacji na estradzie (bierze udział w konkursach, przesłuchaniach, popisach, koncertach szkolnych i pozaszkolnych).

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- dobrze wykonał program egzaminacyjny
- posiada wiadomości i umiejętności zgodne z programem nauczania danej klasy

- w ciągu roku szkolnego wyćwiczył co najmniej 4 utwory zawierające problemy techniczne (etiudy), 4 utwory z muzyki dawnej i 4 utwory dowolne
- bierze udział w popisach i koncertach szkolnych

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- program egzaminacyjny opanował pamięciowo, lecz wykonał go słabo, z licznymi usterkami w zakresie dokładności tekstu muzycznego
- ma problemy związane z techniką gry
- realizuje zadania techniczno-wykonawcze i materiał danej klasy
- w ciągu roku szkolnego wykonał co najmniej 2 etiudy, 2 utwory z muzyki dawnej i 2 utwory dowolne.

Ocenę dopuszczającą i niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował pamięciowo programu na egzamin
- nie zrealizował minimum materiału przewidzianego na ocenę dostateczną
- ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach
- pomimo zaniżonego repertuaru nie radzi sobie z jego poprawnym wykonaniem utworów i ich opanowaniem pamięciowym.

Uwagi:

- W przypadku ucznia, który jest pod opieką Poradni Pedagogiczno – Psychologicznej (wymagane zaświadczenie) dopuszcza się obniżenie wymagań i kryteriów oceniania.
- Uczniowie klas najwyższych oraz uczniowie przygotowujący się do przeglądów i konkursów pozaszkolnych mogą w ciągu roku szkolnego zrealizować mniejszą ilość utworów niż zalecana jest w w/w punktach w przypadku, gdy są to utwory o dużym stopniu trudności, wymagającym większego nakładu pracy.
- Oprócz udziału w egzaminie końcowo rocznym uczeń przystępuje również do egzaminu półrocznego oraz bierze udział w popisach klasowych.

5) KOMENTARZ DO REALIZACJI PROGRAMU NAUCZANIA

a) Ogólna koncepcja Programu Nauczania

Rolą programu jest określenie treści nauczania zgodnych z podstawami programowymi w zakresie gry na gitarze w szkole muzycznej I stopnia.

Program przeznaczony jest dla uczniów szkół muzycznych I stopnia i umożliwia w szczególności:

- zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły
- rozwijanie zainteresowań uczniów
- zaspokojenie potrzeby ekspresji i komunikowania się
- zaspokajanie potrzeb przeżyć artystycznych na różnym poziomie dojrzałości
- prezentację osiągnięć wszystkich uczniów szkoły przez organizowanie koncertów, popisów i innych imprez muzycznych.

Program zakłada pewien margines swobody w doborze metod nauczania i literatury muzycznej co jest spowodowane:

- koniecznością odrębnego traktowania każdego ucznia
- dużymi różnicami indywidualnymi w poziomie zdolności muzycznych, zainteresowań i motywacji do rozwijania talentu
- potrzebą pozostawienia nauczycielowi swobody w wyborze treści szczegółowych i dróg rozwoju muzycznego uczniów.

b) Sposób realizacji celów edukacyjnych

Realizacja niniejszego programu wymaga przeznaczenia na przedmiot w klasach 1-3/6 – 30 min. dwa razy w tygodniu, a w klasach 4-6/6 oraz 1-4/4 - 45 min. również dwa razy w tygodniu.

Realizacja celów nauczania gry na gitarze w dużym stopniu zależy od zastosowania właściwych procedur w operowaniu bogatym materiałem treści nauczania zawartych w pięciu głównych działach:

1. Ćwiczenia techniczne na wybrane problemy i gamy
2. Etiudy
3. Utwory z muzyki dawnej
4. Formy klasyczne – sonatiny, sonaty, wariacje
5. Utwory dowolne

Dział I - Ćwiczenia techniczne i gamy

Od pierwszych lekcji należy zwrócić uwagę dziecka na to, aby ćwiczenia techniczne – czyli tzw. „rozgrzewka” były wykonywane codziennie przez 10 – 30 minut w zależności od klasy.

Ćwiczenia w pierwszej klasie mają na celu skupienie uwagi dziecka na prawidłowym wydobyciu dźwięku, a więc nieodzowne jest uważne patrzenie na prawą rękę (co nie jest możliwe podczas grania z nut) i zwrócenie szczególnej uwagi na poniższe trzy fazy wydobywania dźwięku:

- uderzenie palca w strunę (z powietrza - bez oparcia)
- schowanie palca do garści
- rozluźnienie palca po uderzeniu

Każdy palec uderza w strunę wielokrotnie. W tym czasie nauczyciel zwraca uwagę ucznia na ustawienie przegubu prawej ręki i rozluźnienia.

Następnym etapem są uderzenia naprzemienne palcami „i”(wskazujący), „m”(środkowy), a następnie „m”, „a”(serdeczny), które wyrabiają nawyk zmiany palców przy pochodach gamowych.

Ćwiczenia dla lewej ręki rozpoczynamy od ustawienia palców 1 i 2 na progach V i VI na strunie pierwszej i wchodzenia na kolejne struny.

Należy zwrócić szczególną uwagę na pozycję lewej ręki, tak aby pod gryfem Zawsze była wolna przestrzeń co zapobiega blokadom i usztywnieniu ręki.

Kolejne ćwiczenia na wprowadzane stopniowo techniki gry to:

- ćwiczenie na **arpeggio** (zawarte w Szkole gry na gitarze A.Carlevaro) polega na kolejnym uderzaniu strun wiolinowych w różnych kombinacjach palców (a więc i,m,a,m, lub m,i,a,i lub a,m,i,m,) z uderzeniami kciuka na mocne części taktu. W klasach starszych (IV, V, VI) wprowadzamy do tego ćwiczenia lewą rękę, która przesuwana się na kolejne progi na akordzie zmniejszonym.
- ćwiczenie na **legato wstępujące** rozpoczynamy od progów V i VI aby układ lewej ręki był wygodniejszy. Rozpoczynamy palcem 1 na strunie e-1 i palcem drugim wykonujemy zamach i stuknięcie w strunę. Należy zwrócić uwagę ucznia na rozluźnienie ręki podczas zamachu i po wykonaniu legata. Czynność tą powtarzamy na kolejnych strunach i kolejnych progach wykorzystując także palce 2 i 3 oraz 3 i 4.
- **legato zstępujące** ćwiczymy podobnie, zwracając uwagę na to, aby palec schodzący wykonał ruch na dół i lekko ściągnął strunę, a nie do góry.
- ćwiczenie na **tremolo** opieramy na akordzie zmniejszonym w lewej ręce a prawą wykorzystujemy różne kombinacje palców a więc: p(kciuk) a,m,i, ; p, i,m,a,; q(mały), a,m,i, oraz i,m,a,q. Dobre efekty przynosi także ćwiczenie z oparciem palca „a” o strunę przed uderzeniem.

Gamy ćwiczymy od pierwszej klasy, gdyż pozytywnie wpływa to na ustawienie lewej ręki, na sprawność i niezależność pracy palców, na umiejętność łączenia dźwięków, a w klasach wyższych także na zmiany pozycji lewej ręki. Gamy usprawniają także pracę palców prawej ręki. W szczególności należy zwrócić uwagę ucznia na zmiany palców prawej ręki; jeżeli występują kłopoty i uczeń gra kilkakrotnie tym samym palcem należy wprowadzić metodę polegającą na mówieniu którym palcem aktualnie gramy.

Tempo gam należy zwiększać w każdej klasie posługując się metronomem i wyznaczając kolejne tempa. Tempo w ostatniej klasie powinno dojść do 80 jednostek, przy czym na jedna wartość metronomiczną wykonujemy 4 szesnastki.

Należy zwrócić uwagę ucznia, że ćwiczenia techniczne są ściśle związane z problemami występującymi w utworach i rozwiązywanie tych problemów ułatwi wykonanie utworu w sposób swobodny.

Należy jak najczęściej zachęcać uczniów do tego, aby sami wymyślali ćwiczenia na poszczególne problemy techniczne gdyż takie właśnie ćwiczenia przynoszą najlepsze efekty.

Dział II – Etiudy

Etiudy są środkiem do prawidłowego rozwiązywania różnych problemów technicznych. Przy doborze etiud nauczyciel powinien mieć na względzie równomierny rozwój techniczny tak prawej jak i lewej ręki ucznia. Ponadto odpowiednio dobrane etiudy powinny ułatwić pokonywanie indywidualnych trudności ucznia, a także przygotować go do tych problemów technicznych, z którymi spotka się on przy opracowywaniu utworów z innych działów. Dla właściwej pracy nad opanowaniem technicznym pożądane jest uprzednie pamięciowe opanowanie etiudy i podczas nauki przede wszystkim wyćwiczyć miejsca trudniejsze, by przyzwyczaić właściwe palce do odpowiedniej pracy.

Należy także zwrócić uwagę na odpowiednie tempo etiudy i nie zadawać etiud takich, których uczeń nie jest w stanie wykonać w odpowiednim tempie.

Dział III – Utwory z muzyki dawnej

Utwory z tego działu gramy głównie ze względu na zawartą w nich polifonię. Faktura polifoniczna determinuje wykonanie utworu tak, aby pokazać wszystkie głosy; jeden z nich powinien być uwypuklony w danym momencie jako najważniejszy, a jednocześnie pozostałe należy zagrać tak by można było usłyszeć je nie jako współbrzmienia harmoniczne, lecz jako samodzielne melodie, tworzące całość z głosem głównym.

W szkole muzycznej I stopnia doprowadzamy ucznia do swobodnego posługiwania się wykonawstwem polifonicznym dwugłosu. Stosujemy też utwory napisane w prostej fakturze trzygłosowej. Studia nad utworami polifonicznymi wdrażają ucznia w umiejętność wysłuchiwanie przebiegu każdego głosu i umiejętność uwypuklenia jednego z głosów. Przy pracy nad utworami polifonicznymi ważne jest opanowanie każdego głosu z osobna a następnie połączenie ich w jedną całość.

Dział IV – Formy klasyczne

Sonatiny, sonaty, ronda i wariacje stosujemy po to, aby zapoznać ucznia z kompozycjami o ściśle określonej budowie. Mają one na celu wyrobienie umiejętności wykonywania utworów większych rozmiarów, zachowania tego samego tempa na dłuższym odcinku, uczyć zaplanowania dynamiki w utworze dłuższym, ponadto stopniowo przyzwyczajają do pamięciowego opanowania coraz to dłuższego utworu.

Nauczyciel powinien doprowadzić do tego, by uczeń przy graniu pierwszej części sonaty świadomie i właściwie umiał podkreślić kontrast między pierwszym a drugim tematem w ekspozycji, pracę motywiczną w przetworzeniu i powrót tematów w reprzyzie.

Przy graniu ronda uczeń jednakowym wykonaniem świadomie podkreśla powroty refrenu, a stara się różnicować poszczególne kuplety.

Przy graniu wariacji uczeń powinien świadomie wyczuwać powinowactwo poszczególnych wariacji z tematem, a jednocześnie podkreślać różnice między kolejnymi wariacjami.

W żadnym przypadku problemy techniczne występujące w utworach z tego działu nie powinny być nowością dla ucznia. Problemy te należy uprzednio przygotować, stosując odpowiednio dobrane wzory ćwiczeń i etiud.

Dział V – Utwory dowolne

Granie utworów dowolnych ma na celu rozwój wyobraźni i wrażliwości muzycznej dziecka. Są to utwory najchętniej grane przez uczniów w dużej mierze poprzez obrazowe tytuły takie jak: Taniec krabów, Koci ragtime itp. Tytuł nadany przez kompozytora powinien być kluczem do wyszukania właściwej interpretacji.

c) Literatura muzyczna

Klasy I, II, III c-6 oraz I, II c-4

Podręczniki:

T.Stachak – Gitara pierwsza klasa
J.Powroźniak – Szkoła gry na gitarze
J.Sagreras – Szkoła gry na gitarze
F.Carulli - Szkoła gry na gitarze
B.Kliszewski – Gamy i trójdźwięki na gitarę
A.Wiech – Szkółka gitarowa

Etiudy:

J.Powroźniak – Wybór etiud na gitarę cz. I
L.Brouwer – Etiudy od I do V
D.Aguado – Etiuda a- moll
H.Bohr – Etiuda a – moll
J.Sagreras – Etiuda C – dur
M.Carcassi – Etiuda – nr 7 (C dur)
A.Kośtał – „Etiudy ze żywota”
- Gondolierska
- Torreadorska
- Na dobrou noc
Ch.Duncan – Bar study nr 2
- Bar study nr 5

Utwory dowolne:

M.Drożdźowski – Utwory dziecięce na gitarę
- Dźwiękiem malowane – galeria I
F.Kleynjans – „18 pieces facil op.97”
- Chansonette
- Horizon
- L’Aurore
- Valse romantique

- Danse de la fee qui a trop mange

A.Shearer – Preludium

K.Bruckner – Ay Si ay no

- La Bogatana

- Faz hoje um ano

A.Verite – Valsa da Segunda Feira

- Valsa do Sabado

- Sativalsa

B.Piñero – Bailecito

F.Carulli – Andante a-moll

- Andantino a-moll

- Rondo

S.Mroński – Taniec

A.Politi – Preludio

- Carnavalito de la Cantuta

- Aire de Hueya

J.A.Muro – Na łące

- Mała melodia

A.Tansman – Promenade

- En Flanant

C.Domeniconi – Klangbilder cz. I (24 leichte Stucke fur Gitare)

L.Mozart – Taniec

KLASA IV c-6

B.Kliszewski - Gamy i trójdźwięki na gitarę

T.Mazur – „Z muzyki polskiego renesansu” – transkrypcje utworów lutniowych na gitarę

J.Powroźniak – „Skarbczyk gitarzysty”

B.Pękiel – Taniec

R.de Visee – Suita d-moll

L.Brouwer – Etiudy nr VI, VII, VIII

J.Kormunda – Etiuda G-dur

M.Carcassi – Etiuda e-moll

Ch.Duncan – Bar study nr 5

- Remembrance

M.Drożdźowski – Utwory dziecięce na gitarę

- Dźwiękiem malowane

F.Kleynjans – „3 Petites Pieces op.77”

- Arpege

- Chanson du Marin Disparu

A.Tansman – En Flanant

- Pluie

- Paysage
E.Cordero – Viñeta Criolla
- Studio a la Cubana
J.Sagreras – Walc nr 11

KLASA V c-6 oraz KLASA III c-4

B.Kliszewski – Gamy i trójdźwięki na gitarę
T.Mazur – „Z muzyki polskiego renesansu” – transkrypcje utworów
lutniowych na gitarę
J.Powroźniak – „Skarbczyk gitarzysty”
M.Giuliani – Etiuda op.100 nr 11
- Etiuda e-moll op.100 nr 5
L.Brouwer – Etiudy nr IX, X, XVII
I.Brouwer – Un dia de Noviembre
F.Sor – Etiuda h-moll
F.Carulli – Sonatina e-moll
A.Loreti – Melodia
M.Carcassi – Aria z wariacjami
J.Cardoso – Suite de los mita-i
N.Koszkina – Le pelerin
A.Yupanqui – La Pobresita
M.Drożdżowski – Etiuda nr 6
- Wieczorna samba

KLASA VI c-6 oraz KLASA IV c-4

J.Powroźniak – Wybór etiud cz.II
T.Stachak – Gitara ekstra klasa
F.Carulli – Utwory wybrane
M.Carcassi – Utwory wybrane
J.K. Mertz – Mała wariacja
M.Giuliani – Rondo G-dur
G.A.Brescianello – Aria
Adagio
Entre
J.S.Bach – Preludium D-dur (z Suity wiolonczelowej G-dur)
H.Grosnick – Time for Bossa
J.Cristiano – Amelia
M.Drożdżowski – Dźwiękiem malowane – galeria III i IV
- „W ogrodzie snów”